

רישוי סביבתי משולב

כתיבה: ישי לקס | אישור: ליאור בן דוד

תאריך: י' באדר א' תשפ"ד, 19 בפברואר 2024 (עדכון: 13 במרץ 2024)

סקירה משפטית משווה

תוכן עניינים

1.....	מבוא	
3.....	הדירקטיבה האירופית	
6.....	אוסטריה	.1
7.....	איטליה	.2
8.....	אסטוניה	.3
9.....	גרמניה	.4
10.....	הולנד	.5
11.....	יוון	.6
12.....	נורבגיה	.7
12.....	ספרד	.8
13.....	פורטוגל	.9
14.....	פינלנד	10.
16.....	שבדיה	.11

מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת יוראי להב הרצנו, על רקע הדיונים בוועדת הפנים והגנת הסביבה בהצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023.¹ הצעת החוק בעיקרה מבקשת להסדיר ולייעל את הליך הרישוי הסביבתי בישראל ולאמץ את הסטנדרט המקובל באיחוד האירופי בתחום זה. לפי הצעת החוק, שלושת הרישיונות המרכזיים שניתנים על ידי המשרד להגנת הסביבה (רישיון עסק, היתר פליטה והיתר רעלים) יאוחדו להיתר משולב אחד, וזאת בכדי להקל על ההליך הבירוקרטי ולהתאימו לסטנדרט ההגנה על הסביבה המקובל באירופה.

בהתאם לבקשת חבר הכנסת להב הרצנו, **הסקירה מתמקדת בשלוש הסוגיות הבאות: זכות ההשגה על אישור או דחיית בקשה למתן היתר סביבתי משולב; משך תוקפו של ההיתר; והדרישה ליישום הטכניקות המיטביות הזמינות (BAT) לצורך הפעלת מתקן תעשייה באופן אחראי מבחינה סביבתית** (כפי שיפורט להלן). כאן המקום לסייג ולומר שבמקצת המדינות לא התאפשר לנו לסקור את כל שלוש הסוגיות הללו, מסיבות של אילוצי זמן ונגישות למידע. בנוסף, נציין כי השימוש במושג "היתר סביבתי משולב" בסקירה זו נעשה מטעמי נוחות ואחידות, אך למעשה מהסקירה עולה כי מדובר בעקרון של **גישה משלבת** להסדרת היתרים סביבתיים, שיכולה לבוא לידי ביטוי בקיומו של היתר אחד שמשלב מספר היבטים סביבתיים, אך גם באופנים אחרים, כמו למשל קיומה של רשות ייעודית המתאמת את הסדרתם של היתרים שונים.

המדינות האירופיות הנכללות בסקירה זו הן: אוסטריה, איטליה, אסטוניה, גרמניה, הולנד, יוון, נורבגיה, ספרד, פורטוגל, פינלנד ושבדיה. הסקירה מתבססת ברובה על תשובות לשאלות שהפנינו בנושא זה לפרלמנטים של המדינות הנסקרות, באמצעות מערכת ה-ECPRD.²

לעניין הסוגייה של **הזכות להשגה**, נבחנה השאלה האם יש זכות להשיג על החלטה בדבר מתן היתר סביבתי משולב (אישור או דחייה של בקשה כזו), למי מוגשת ההשגה (או הערעור) וכן האם ובפני איזה גורם קיימת אפשרות להשיג או לערער פעם נוספת על החלטה בנושא הנדון. יצוין כי בדירקטיבה של האיחוד האירופי שעוסקת בנושא זה - דירקטיבה 2010/75 בעניין פליטות מתעשייה (Industrial Emissions Directive - IED), להלן - הדירקטיבה - לא נקבעו כללים ספציפיים לגבי הליכי השגה או ערעור, אלא רק הוראות כלליות בדבר החובה להבטיח גישה לביקורת בפני בית משפט או גוף אחר, בלתי תלוי וחסר פניות, (לרבות ביקורת ראשונית של רשות מנהלית), כל זאת בתנאי שהמשיג הוא בעל אינטרס לגיטימי או מי שזכויותיו נפגעו (לרבות אינטרסים וזכויות של ארגונים לא ממשלתיים המקדמים הגנה על הסביבה). מהסקירה עולה כי קיימים מנגנוני השגה שונים בכל מדינה. בחלק מהמדינות, הליך ההשגה על היתר סביבתי מתנהל בפני בתי משפט מנהליים (פינלנד) או בפני בית משפט ייעודי לעניינים סביבתיים (שבדיה). במדינות אחרות ניתן להשיג בשלב ראשון בפני הרשות המנהלית האחראית על מתן ההיתר המבוקש או בפני הגורם הנמצא

¹ הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 (להלן: "הצעת החוק").

² ה-ECPRD (European Centre for Parliamentary Research and Documentation) הוא ארגון המשמש פורום לשיתוף פעולה ולהחלפת מידע בין כ-70 בתי פרלמנט המצויים בלמעלה מ-45 מדינות אירופיות חברות ובכמה מדינות משקיפות (ובהן ישראל) וכן פרלמנטים בין-לאומיים.

מעליה בהיררכיה המנהלית, ועל ההחלטה האחרונה בעניין ההשגה ניתן לערער בפני בית משפט (אסטוניה, גרמניה, הולנד, יוון, נורבגיה, ספרד ופורטוגל).

לעניין סוגיית **משך תוקפו של ההיתר**, הדירקטיבה עצמה אינה קובעת הגדרה קשיחה לתוקפם של היתרים סביבתיים משולבים, אלא רק מבהירה שכל מדינה צריכה לבחון מעת לעת ולעדכן במידת הצורך את תנאי ההיתר; ולהבטיח שבתוך 4 שנים מיום פרסום "מסקנות ה-BAT" (BAT conclusions – ראו להלן) נשקלו מחדש ועודכנו תנאי ההיתר ונבדק שהמתקן אכן עומד בתנאים החדשים. מהסקירה עולה, כי ברוב המדינות ההיתר הסביבתי המשולב ככלל אינו מוגבל בזמן, אלא במקרים ספציפיים בהם יש צורך להגבילו (כך באוסטריה, אסטוניה, גרמניה, הולנד, פורטוגל ושבדיה). יצוין כי במדינות אלו ההיתר ניתן ללא הגבלת זמן, בכפוף לחובה הקבועה בדירקטיבה לבחון ולשקול מחדש את תנאי ההיתר כולו ואת מידת עמידתו של מפעיל המתקן בתנאים אלה, בתוך 4 שנים מיום פרסום מסקנות ה-BAT של האיחוד האירופי. במדינות אחרות קיימת הגבלת זמן לתוקפו של ההיתר הסביבתי (באיטליה (ככלל) - 10 שנים, ביוון - 15 שנים ובפינלנד התוקף משתנה בהתאם לסוג ההיתר).

מההיבט של יישום **הטכניקות המיטביות הזמינות (BAT)**, סקירה זו בחנה כיצד מגדיר החוק במדינות השונות את המושג best available techniques, ובפרט האם הגדרתו כוללת את החובה להשתמש בטכניקה מיטבית זמינה ספציפית. בדירקטיבה, המונח BAT מוגדר בלשון רבים (כפי שיפורט להלן), ובנוסף נקבע בה שאין חובה להגדיר בהיתר שימוש בטכנולוגיה ספציפית עבור מפעיל המתקן. מכלל המדינות הנסקרות במסמך, המדינה היחידה שבה נמצאה חובה להשתמש בטכניקה מיטבית זמינה ספציפית (כל עוד השימוש סביר) הינה שבדיה, שבה הגדרת ה-BAT בחוק מחמירה בייחס לזו של האיחוד האירופי. מדינות אחרות קבעו במפורש בלשון החוק שאין חובה להשתמש דווקא בטכניקה מיטבית זמינה ספציפית (כך באיטליה, ספרד, פורטוגל ופינלנד). במדינות אחרות, הגם שהחוק לא התייחס במפורש לשאלה זו, הוא נוקט לשון רבים (techniques) ומשתמע ממנו שאין חובה להשתמש בטכניקה מיטבית זמינה ספציפית.

החלק הראשון של המסמך יסקור את הוראות הדירקטיבה של האיחוד האירופי בכל הנוגע לסוגיות האמורות. המסמך יעסוק בהסדרי החקיקה השונים שנקבעו בסוגיות אלו במדינות הנסקרות.

הדירקטיבה האירופית

הדירקטיבה³ האירופית בעניין פליטות מתעשייה (Industrial Emissions Directive - IED) (להלן: הדירקטיבה האירופית או הדירקטיבה)⁴ היא המסמך המרכזי של האיחוד האירופי העוסק בהסדרה של הליכי הרישוי הסביבתי של פעילויות תעשייה משמעותיות באירופה, והיא מבוססת על עקרון של רישוי סביבתי פרטני ואינטגרטיבי. הרציונל מאחורי עקרון זה הוא באיחודם של היתרים שונים הקשורים לפעילות מתקני תעשייה ביחס לשמירה על הסביבה (כמו היתרי פליטות והיתרי רעלים) תחת היתר אחד (או באמצעות מנגנון משלב אחר) וזאת בכדי להקל ולייעל את ההליכים הרגולטוריים של רישוי ומתן היתרים פרטניים, יחד עם שמירה על סטנדרט אחיד ומפוקח של הגנה על הסביבה. אחד המונחים המרכזיים בדירקטיבה הוא ה-BAT (best available techniques) – הטכניקות הזמינות הטובות ביותר (להלן: ה-BAT).⁵ הטכניקות הזמינות הטובות ביותר הן למעשה המפרט המקצועי שקובע האיחוד האירופי כסטנדרט להפעלת מפעלי תעשייה, בכל אחד מתחומי התעשייה אשר עשויים להשפיע על הסביבה.

סעיף ההגדרות של הדירקטיבה מגדיר מהן הטכניקות הזמינות הטובות ביותר. לפי ההגדרה, ה-BAT כמושג מתייחס להתאמה של טכניקות מסוימות להשגת ערכי הפליטה⁶ (emission limit values) הרצויים ותנאי היתר אחרים שנועדו למנוע, או כשהדבר אינו מעשי – להפחית, את הפליטות ואת השפעתן על הסביבה כולה.⁷ על פי סעיף ההגדרות: **טכניקות** – הטכנולוגיה שבה נעשה שימוש וכן האופן שבו המתקן מתוכנן, נבנה, מתוחזק, מופעל ומושבת; **טכניקות זמינות** – הכוונה לטכניקות שפותחו בקנה מידה המאפשר יישום במגזר התעשייתי הרלוונטי, בתנאים כדאיים מבחינה כלכלית וטכנית, תוך התחשבות בעלויות וביתרונות, בין אם הטכניקות משמשות או מיוצרות בתוך המדינה החברה באיחוד ובין אם לאו, וכל עוד הן נגישות למפעל באופן סביר; **הטובות ביותר** – הכוונה ליעילות ביותר להשגת רמה כללית גבוהה של הגנה על הסביבה כולה.

שני מושגים נוספים בסעיף ההגדרות בדירקטיבה הנוגעים ל-BAT הם 'מסמכי הייחוס של ה-BAT' (BAT reference documents) ו-'מסקנות ה-BAT' (BAT conclusions). מסמכי הייחוס הם התוצרים של חילופי מידע בין המדינות החברות באיחוד, שנערכים על-ידי הנציבות האירופית, והם מתייחסים לנושאים המפורטים בסעיף 13 לדירקטיבה.⁸ הם מתארים טכניקות שניתן ליישמן, את רמות הפליטה והצריכה הנוכחית ואת 'מסקנות ה-BAT'. מסמך המסקנות

³ דירקטיבה היא חקיקה של האיחוד האירופי, אשר מחייבת את המדינות החברות באיחוד להתאים את החקיקה הפנימית שלהן להוראות הקבועות בה, אך מותרת למדינות את ההחלטה כיצד לעשות זאת במסגרת שיטת המשפט הנהוגה בכל אחת מהן. ראו באתר האיחוד האירופי: [Types of legislation](#), ו- [Implementing EU law](#), תאריך כניסה: 31 בינואר 2024.

⁴ [Directive 2010/75/EU](#) of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control) (hereinafter: IED). See also: European Commission, Environment, [Industrial Emissions Directive](#), accessed February 8th 2024.

⁵ [הצעת החוק](#), דברי הסבר, סימן א', עמ' 48-49. יצוין, כי מטעמי נוחות, התרגום שנבחר לחלק מן המונחים הנוגעים לדירקטיבה המופיעים במסמך זה מבוסס על התרגום שמופיע בדברי ההסבר להצעת החוק הנ"ל.

⁶ [חוק אוויר נקי](#), התשס"ח-2008, סעיף 2: "ערכי פליטה" – "ריכוז או כמות מרבית נמדדים בפרקי זמן נתונים של מזהם או קבוצת מזהמים שפליטתם מותרת ממקור פליטה בקצב או באופן אחר".

⁷ IED, [§3\(10\)](#).

⁸ Ibid, [§13](#).

הוא המסמך שמכיל את המידע לגבי הטכניקות הזמינות הטובות ביותר עצמן – תיאורן, מידע להערכת ישימותן, רמות הפליטה הקשורות אליהן, ניטור משויך (associated monitoring) ובמידת הצורך אמצעים לשיקום המתקן.⁹ נספח מספר 3 לדירקטיבה קובע את הקריטריונים לקביעת הטכניקות הזמינות הטובות ביותר.¹⁰

סעיף 11 לדירקטיבה קובע את העקרונות הכלליים והחובות הבסיסיות לפעולה במסגרת ההיתרים, ובהן **החובה ליישם את הטכניקות הזמינות הטובות ביותר**.¹¹

בסעיף 14 לדירקטיבה, הקובע את התנאים לקבלת היתר, **נקבע שמסקנות ה-BAT יהיו האסמכתא לקביעת ההיתר, וכן שהרשות המוסמכת בכל מדינה (להלן: "הרשות המוסמכת") רשאית לקבוע תנאי היתר מחמירים מאלה שניתן להשיג על ידי השימוש במה שנקבע כ-BAT**. המדינות רשאיות לקבוע בעצמן את הכללים המחמירים לרשויות המוסמכות שלהן.¹²

סעיף 15 לדירקטיבה קובע הוראות לגבי ערכי הפליטה, ביניהן הוראה הקובעת שערכי הפליטה והאמצעים הטכניים להפחתת הפליטה שהוגדרו בתנאי ההיתר כמחייבים יתבססו על ה-BAT, **אך מבלי לקבוע שימוש בטכניקה או טכנולוגיה ספציפית**.¹³ בנוסף, סעיף זה מתייחס גם למצבים חריגים שבהם ניתנת לרשות המוסמכת אפשרות לקבוע ערכי פליטה פחות מחמירים, במצב בו קיימת הערכה כי השגת רמות הפליטה המיוחסות ל-BAT תביא לעלויות גבוהות באופן לא פרופורציונלי בהשוואה לתועלת הסביבתית, וזאת בשל המיקום הגיאוגרפי או המאפיינים הסביבתיים של המקום והמאפיינים הטכניים של המתקן. בכל אופן, על הרשות המוסמכת לדאוג שלא ייגרם זיהום משמעותי ושהושגה רמת הגנה גבוהה על הסביבה בכללותה.¹⁴

סעיף 19 קובע שהמדינות החברות באיחוד יבטיחו שהרשות המוסמכת תעקוב אחר ההתפתחויות של טכניקות חדשות ותפרסם את המידע לציבור.¹⁵ סעיף 21 קובע, **כי המדינות יבטיחו שהרשות המוסמכת תשקול מחדש, מעת לעת, את כל תנאי ההיתר ותעדכן אותם במידת הצורך**. כמו כן, על הרשות המוסמכת להבטיח שבתוך **4 שנים מיום פרסום 'מסקנות ה-BAT' כל תנאי ההיתר למתקן נשקלו מחדש ועודכנו במידת הצורך ושהמתקן עומד בהם**.¹⁶ סעיף 24 קובע הוראות בנוגע לגישה למידע ושיתוף הציבור בהליכי ההיתר, לרבות התייחסות למסמכי הייחוס של ה-BAT.¹⁷

⁹ Ibid, §3(11) and (12).

את מסמכי הייחוס עצמם ניתן לראות כאן: European Commission, [BAT reference documents](#), accessed September 28th 2023.

¹⁰ IED, [Annex III](#).

¹¹ Ibid, [§11\(b\)](#).

¹² Ibid, [§14.3](#) and [§14.4](#).

¹³ Ibid, [§15.2](#).

¹⁴ Ibid, [§15.4](#).

¹⁵ Ibid, [§19](#).

¹⁶ Ibid, [§21](#).

¹⁷ Ibid, [§24](#).

בנוסף להוראות הנוגעת ל-BAT, הדירקטיבה קובעת **הוראות בנוגע לזכות להשיג על הליך של בקשה לקבלת היתר**. לפי הוראות אלה, על המדינות החברות באיחוד האירופי להבטיח שבהתאם למערכת המשפט הרלוונטית במדינה, **לנוגעים בדבר תהיה גישה לביקורת בפני בית משפט או גוף אחר, שיהיה בלתי תלוי וחסר פניות ושהוקם בחוק**, כדי לערער על החוקיות המהותית או הפרוצדורלית של החלטות, מעשים או מחדלים; וזאת בהתקיים אחד משני תנאים: יש למשיגים על ההחלטה אינטרס מספיק; או במקום בו הדין המנהלי במדינה דורש זאת כתנאי מקדים – כאשר קיימת פגיעה בזכות שלהם. המדינות יקבעו בעצמן הוראות לגבי השלב שבו ניתן לערער ומה נחשב אינטרס מספיק או פגיעה בזכות (לרבות אינטרסים וזכויות של ארגונים לא ממשלתיים המקדמים הגנה על הסביבה ועומדים בדרישות על פי החוק הבינ"ל) וכן יבטיחו שהמידע אודות הגישה להליכי הביקורת יהיה זמין לציבור. **הדירקטיבה קובעת שתיתכן אפשרות של הליך ביקורת ראשוני בפני רשות מנהלית**. הליך כזה יהיה הוגן ושוויוני, יתקיים בזמן המתאים ולא יהיה יקר באופן בלתי נסבל.¹⁸

הצעה לתיקון הדירקטיבה

בחודש אפריל 2022 הגישה הנציבות האירופית (European Commission) הצעה לתיקון הדירקטיבה.¹⁹ ההצעה לתיקון הדירקטיבה עודנה תלויה ועומדת בפני הפרלמנט האירופי והיא נמצאת בשלבים מתקדמים של הליך החקיקה.²⁰ ביחס לרוב הסוגיות הנדונות במסמך זה, ההצעה לתיקון הדירקטיבה אינה משנה באופן מהותי את מצב הדברים. כך למשל, הגדרת המונח "טכניקות זמינות" בדירקטיבה הנוכחית מדברת על "טכניקות המשמשות (או שאינן משמשות) במדינה החברה באיחוד" ואילו בנוסח המוצע במקום "במדינה החברה באיחוד" נכתב "באיחוד".²¹ עם זאת, ההצעה לתיקון הדירקטיבה מבקשת לשנות מספר דברים אחרים, שחלקם משיקים לנושאים שנסקרו במסמך זה. לדברי הנציבות האירופית, בין 75% ל-85% של יעדי הפליטה שנקבעים בפועל בהיתרים נמצאים בקצה העליון של טווח ערכי הפליטה הקשורים ב-BAT-AEL (BAT-Associated Emission Levels). עובדה זו מלמדת שניתן להשיג יעדי פליטה טובים יותר באמצעות טכניקות שנקבעו במסמכי מסקנות ה-BAT, אך בשל הטווח הרחב של ערכי הפליטה הקשורים ב-BAT-AEL, המפעילים בוחרים ליישם את הטכניקות שמביאות לערכי פליטה בקצה העליון יותר של הטווח. לכן הוחלט לתקן את הדירקטיבה כך שבתוך הטווח של ערכי הפליטה, יקבעו בהיתר יעדי פליטה שקרובים

¹⁸ Ibid, §25.

¹⁹ European Commission, [Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council](#), April 4th 2022 (Hereinafter: The Commission proposal).

²⁰ הנוסח העדכני של ההצעה לתיקון הדירקטיבה צפוי לעלות בחודש מרץ 2024 להצבעה בקריאה ראשונה במליאת הפרלמנט האירופי. אם הנוסח יאושר, יסתיים הליך הקריאה הראשונה בפרלמנט. לאחר מכן, אותו נוסח צריך להיות מאושר גם במועצת האיחוד האירופי, ואם הוא יאושר על ידה, תיסגר הקריאה הראשונה גם במועצה. לאחר מכן, נשיאי הפרלמנט והמועצה יצטרפו לחתום על הנוסח, ואז הדירקטיבה המתוקנת תתפרסם ברשומות ותיכנס לתוקף. תשובת הפרלמנט האירופי לפנייתנו בסוגיה זו, 23 בפברואר 2024.

ניתן לעקוב אחר התקדמות הליך החקיקה בקישור זה:

European Parliament, [Industrial Emissions Directive 2022/0104 \(COD\)](#), accessed March 3rd 2024.

²¹ European Parliament, Committee of Environment, Public Health and Food Safety, [amending Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions \(integrated pollution prevention and control\) and Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste](#), January 11st 2024, p. 42.

יותר לקצה התחתון של טווח ערכי הפליטה, בהתאם ל-BAT-AEL.²² מדובר בשינוי שמחמיר עם המפעלים, היות והוא מצמצם בפועל את טווח ערכי הפליטה שמותר להם להגיע אליו. עם זאת, ההצעה לתיקון אינה מחייבת אותם ליישם דווקא טכניקה ספציפית אחת, אלא הם רשאים ליישם כל טכניקה שנקבעה במסקנות ה-BAT, שתעמוד בטווח יעדי הפליטה המחמיר.²³ כמו כן, מבקש ההיתר יכול להגיש בקשה המגובה באסמכתאות, לכך שבהיתר הספציפי למתקן שלו ייקבע יעד פליטה שנמצא בחלק העליון של טווח ערכי הפליטה המותרים.²⁴

להלן סקירה של הדין הנוהג במדינות שונות באירופה ביחס לסוגיות הנדונות.

1. אוסטריה

על פי תשובת עמיתנו מן הפרלמנט האוסטרי,²⁵ הנושא של רישוי מפעלים תעשייתיים בהקשר של הגנת הסביבה אינו מוסדר בחוק אחד ספציפי, אלא במספר רב של דברי חקיקה, בין אם פדרליים ובין אם מדינתיים.²⁶ ברמה הפדרלית, הוראות הדירקטיבה האירופית יושמו בכמה דברי חקיקה.²⁷

זכות ההשגה על החלטה מנהלית בעניין מתן היתר סביבתי

ככלל, רוב החוקים השונים המסדירים את נושא הרישוי הסביבתי באוסטריה **אינם מגבילים בזמן את תקופת ההיתר. אולם, חוקים אלו מאפשרים לתת היתר זמני ולא קבוע** אם הדבר נחוץ לשמירה על הסביבה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בחוק הרלוונטי.²⁸ הרשות יכולה להטיל חובות נוספות על מפעל, במסגרת המעקב התקופתי על פעילותו,²⁹ או במקרה של הפרות חמורות של תנאי הרישוי – לבטל את ההיתר.³⁰

²² The Commission proposal, p. 18.

²³ European Parliament, Committee of Environment, Public Health and Food Safety, [amending Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions \(integrated pollution prevention and control\) and Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste](#), January 11st 2024, pp. 63-66.

בכדי להסביר את השינוי המוצע נשתמש בדוגמה: נניח שנקבע שבענף תעשייה מסוים גבול ערכי הפליטה (emission limit values) יעמוד על 10-20 טון פליטות בשנה. בהתאם לטווח זה ייקבע במסמכי מסקנות ה-BAT אילו טכניקות BAT מתאימות ליישום באותו ענף, ויביאו את המתקן שמשמש בהן ליעד פליטה הנמצא בתוך הטווח של ערכי הפליטה שנקבע (10-20 טון בשנה). היות וטכניקות שונות עשויות להביא מתקנים שונים להישגים שונים מבחינת פליטות, הרי שבחלק מן המקרים, **לפי הדירקטיבה הנוכחית**, בעל מתקן יכול לקבל אישור להשתמש בטכניקה הנחשבת ל-BAT אך תביא אותו לתוצאה של פליטה הקרובה לרף העליון של טווח גבולות ערכי הפליטה (20 בדוגמה שלנו). האיחוד האירופי מצא שברוב מוחלט של המקרים בוחרים מפעילי המתקנים בטכניקות שמביאות לתוצאות הגבוהות יותר בתוך הטווח, למרות שישנה אפשרות להשתמש בטכניקות אחרות ולהגיע לפליטה נמוכה יותר. לכן נקבע **בתיקון המוצע לדירקטיבה**, שבהיתרים ייקבע יעד פליטה הקשור לטווח היעדים הנמוך יותר האפשרי בהתאם ל-BAT. כלומר, אם לדוגמה בענף התעשייה הנתון נמצא שיש 4 טכניקות BAT, אחת תביא לפליטה של 19 טון בשנה, ושלוש האחרות יביאו לפליטה של 10-12 טון בשנה, יעד הפליטות שייקבע להיתר יהיה 10-12 טון בשנה, והמפעיל יוכל לבחור באחת משלוש הטכניקות שיכולות להביא את המתקן ליעד הפליטה המחמיר כאמור.

²⁴ Ibid, pp. 68-71.

²⁵ תשובת הפרלמנט האוסטרי לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, 5 בספטמבר 2023 (להלן: תשובת הפרלמנט האוסטרי).

²⁶ אוסטריה היא רפובליקה פדרלית הכוללת 9 מדינות-מחוז. סקירה זו תעסוק בחקיקה ברמה הפדרלית באוסטריה.

²⁷ [Federal Waste Management Act](#); [Trades Act](#); [Mineral Resources Act](#); [Boiler Emissions Act](#); [Clean Air Act](#); [Water Act](#).

²⁸ תשובת הפרלמנט האוסטרי.

²⁹ Trades Act 1994 (Gewerbeordnung, hereinafter: GEW), [§79](#) and [§81b](#) (בגרמנית).

³⁰ Ibid, [§360](#).

כתוצאה מריבוי החוקים שבאמצעותם מתבצעת הסדרת הנושא באוסטריה, **ייתכנו הבדלים בהגדרת 'הטכניקות הזמינות הטובות ביותר' (BAT)** והיא תהא שונה במקצת בין חוק אחד למשנהו.³¹ ההגדרה ב- Trades Act, למשל, קובעת שה-BAT הוא רמת הפיתוח של תהליכים, מתקנים, שיטות בנייה או הפעלה מתקדמים המבוססים על הממצאים המדעיים הרלוונטיים שיעילותם נבדקה והוכחה, אשר הם היעילים ביותר להשגת רמה גבוהה בדרך כלל של הגנה על הסביבה, תוך התחשבות בעלויות ובתועלת הנובעת מהאמצעי הספציפי ובעיקרון הזהירות והמניעה, ובהתחשב במקרים פרטניים. החוק נוקט בלשון רבים ביחס למושג (הטכניקות הזמינות הטובות ביותר).³²

2. איטליה

הסדרת הרישוי הסביבתי המשולב באיטליה³³ נקבעה בצו חקיקה העוסק בפליטות תעשייתיות וביצועים הסביבתיים הקשורים ליישום הטכניקות הזמינות הטובות ביותר (BAT).³⁴

ככלל, תוקפו של הרישוי הסביבתי המשולב הוא ל-10 שנים. עם זאת, בתוך ארבע שנים מיום ההחלטות הרשמיות של האיחוד האירופי בדבר מסקנות ה-BAT ניתן להורות על עיון מחדש בתנאי הרישוי של המתקן, וזאת בדומה להוראות שנקבעו בדירקטיבה.³⁵ בנוסף, תוקפו של הרישוי המשולב הניתן למתקנים אשר עובדים עם EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)³⁶ יהיה לתקופה של **16 שנים**, ולמתקנים שעובדים עם ISO 14001³⁷ לתקופה של **12 שנים**.³⁸ בנוסף, ניתן להורות על בדיקה חוזרת למתקן לעניין חידוש רישונו, על פי הצעת גורם מנהלי, או ביוזמת מפעיל המתקן, ביחס לנקודות קריטיות ספציפיות או אלמנטים חדשים של חקירה (של הרשות המוסמכת) הקשורים לפעילות המפעל.³⁹

הדרישה לגבי ה-BAT באיטליה, כפי שנקבעה בחוק, מדברת על יישום של הטכניקות הזמינות הטובות ביותר, ללא חובה להשתמש בטכניקה או בטכנולוגיה ספציפית, תוך התחשבות במאפיינים הטכניים של המתקן, במיקומו הגיאוגרפי ובתנאי הסביבה במקום.⁴⁰ במקרים בהם נמצא שיש צורך נקודתי בהפעלת אמצעים מחמירים יותר מאלו שניתן להשיג באמצעות ה-BAT בכדי להבטיח עמידה בתקני איכות הסביבה באזור מסוים, הרשות המוסמכת תקבע

³¹ תשובת הפרלמנט האוסטרי.

³² GEW, §71a.

³³ להרחבה על הרישוי הסביבתי המשולב באיטליה ראו באתר של חברת VDP (חברת הנדסה איטלקית המתמחה במחקר וייעוץ בתחום הסביבה והקיימות): VDP, [Environmental Authorization \(AIA/AUA\)](#), accessed september 27 2023.

³⁴ [Decree 152/06](#), Title III-bis, part two (באיטלקית).

³⁵ Decree 152/06, Title III-bis, [§29-octies\(3\)](#).

³⁶ מערך EMAS הוא מערך להערכה, דיווח ושיפור הביצועים הסביבתיים של ארגונים, שפותח על ידי הנציבות האירופית (European Commission). ראו: [What is EMAS?](#), accessed September 21st 2023.

³⁷ תקן ISO 14001 (International Organization for Standardization) הוא מפרט דרישות הקובע קריטריונים למערכת ניהול סביבתית המסייעת לארגון להקים מערכת ניהול סביבתית יעילה. ראו:

ISO, [ISO 14001 and related standards](#), accessed September 21st 2023.

³⁸ Decree 152/06, Title III-bis, [§29-octies\(8\)-\(9\)](#).

³⁹ תשובת הפרלמנט האיטלקי לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, 14 בספטמבר 2023.

⁴⁰ Decree 152/06, Title III-bis, [§29-sexies\(4\)](#).

ברישיון הסביבתי המשולב של אותם מפעלים ספציפיים את האמצעים הנוספים המחמירים יותר, וזאת מבלי לפגוע באמצעים אחרים שניתן לנקוט בהם כדי לעמוד בתקני איכות הסביבה.⁴¹

3. אסטוניה

באסטוניה קיימים שלושה היתרים הקשורים לאיכות הסביבה (להלן: ההיתרים הסביבתיים): ההיתר הסביבתי; ההיתר הסביבתי המשולב;⁴² והיתר נוסף הקבוע בחוק לצורך הפחתת הסיכון הסביבתי לעיסוק בתחום פעילות ספציפי (בהיתר זה נעשה שימוש במקרים בהם לא נדרש אחד משני ההיתרים האחרים).⁴³ ההיתרים הסביבתיים ניתנים על ידי המועצה לאיכות הסביבה (Environmental Board), שהיא הסוכנות הממשלתית האחראית ליישם את מדיניות הממשלה האסטונית בתחום איכות הסביבה.⁴⁴ ההיתר ניתן ומונפק בדרך כלל בהליכים פתוחים ומפורסם ברשומות (Ametlikud Teadaanded)⁴⁵ או בעיתון המחוזי או המקומי במידת הצורך.⁴⁶ המועצה לאיכות הסביבה מפרסמת בקשה לחוות דעת של השלטון המקומי ושל מי שזכויותיו או תפקידיו עלולים להיפגע ממתן או מסירוב למתן ההיתר הסביבתי (למשל בעלי קרקעות סמוכות לבעל ההיתר). את חוות הדעת ניתן להגיש עד תום תקופת ההליכים ויינתנו לכך שבועיים לפחות (היתר סביבתי משולב ניתן תוך 180 יום, היתר סביבתי ורישיון עיסוק בקרינה – תוך 90 יום, והיתר סביבתי לפעילות כרייה – תוך שנה).⁴⁷

החוק האסטוני נותן **זכות לערער** על החלטה בנושא סירוב למתן ההיתר או תנאי ההיתר. מי שזכותו נפגעה רשאי להגיש ערעור לרשות המנהלית⁴⁸, בהתאם לנוהל הקבוע בחוק סדר הדין המנהלי, או להגיש תביעה לבית המשפט

⁴¹ Decree 152/06, Title III-bis, [§29-septies](#).

⁴² ההיתר הסביבתי המשולב בא להחליף את ההיתר הסביבתי, הוא ניתן לפעילות תעשייתית בעלת איום סביבתי משמעותי על מנת למנוע ולצמצם את ההשפעות הסביבתיות הנלוות, והוא שונה ממנו בדרישה להשתמש ב-BAT. ראו:

Environmental protection permits, [Integrated environmental permit](#), [Environmental protection permit](#), accessed September 11th 2023.

⁴³ General Part of the Environmental Code Act of 2011, [§40](#).

דברי חקיקה נוספים המסדירים את נושא ההיתרים הסביבתיים:

Industrial Emissions Act of 2013, [§7](#), the [Atmospheric Air Protection Act of 2016](#).

⁴⁴ Republic of Estonia, Environmental board, [introduction](#), accessed September 11th 2023.

⁴⁵ ה-Ametlikud Teadaanded הוא כתב עת אלקטרוני המפרסם את כל ההודעות, ההזמנות וההצהרות שנקבעו בחקיקה. האתר נגיש באופן חופשי לציבור. ראו:

Center of registers and information systems, [Official Announcements](#), accessed September 11th 2023.

⁴⁶ תשובת הפרלמנט האסטוני לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, 4 בספטמבר 2023.

⁴⁷ שם.

⁴⁸ על פי חוק סדר הדין המנהלי של אסטוניה, ערעור על מעשה מנהלי מוגש באמצעות הרשות שנגד פעולה שלה מוגש הערעור – לרשות האחראית על פיקוח עליה. אם אין רשות מנהלית המפקחת על הרשות שביצעה את המעשה המנהלי עליו מערערים, או שמי שמפקח על אותה רשות הינו שר בממשלה – הרשות המנהלית שכנגד פעולתה הוגש הערעור תדון בו בעצמה. ראו:

Administrative Procedure Act of 2001, [§73](#).

לעניינים מנהליים.⁴⁹ מי שהערעור שלו נדחה רשאי להגיש ערעור נוסף לבית משפט מינהלי בתנאים ובהתאם להליך הקבוע בקוד הפרוצדורה של בתי המשפט לעניינים מנהליים.⁵⁰

ההיתר הסביבתי ניתן לתקופה בלתי מוגדרת, אלא אם כן: ההיתר התבקש לתקופה קצובה; פעילותו של בעל ההיתר, לרבות הטכנולוגיה בה הוא משתמש, צפויה להשתנות; קיימות נסיבות המצדיקות את הגבלת ההיתר מסיבות של הגנת הסביבה; מקרים אחרים שנקבעו בחוק; מתן ההיתר היה קשור להחלטה מנהלית או לחוזה שהיו קצובים בזמן.⁵¹ **יש לציין שההיתר הסביבתי המשולב ניתן גם הוא ללא הגבלת זמן, אך לפחות אחת לשלוש שנים הוועדה לאיכות הסביבה בוחנת את ההיתרים המשולבים.**⁵²

החוק באסטוניה מגדיר את המונח 'הטכניקות הזמינות הטובות ביותר' (BAT) כרמה היעילה והמתקדמת ביותר בפיתוח פעילויות ושיטת פעולתן, המתאימות באופן מעשי לקביעת ערכי הפליטה ודרישות היתר אחרות על מנת למנוע או להפחית את הפליטות והשפעתן על הסביבה, באופן הדומה להגדרת המושג בדירקטיבה.⁵³

4. גרמניה

לפי הדין בגרמניה, במקרה שניתנה החלטה בעניין בקשה לקבלת היתר סביבתי על ידי הרשות המוסמכת (להלן: הרשות המוסמכת) הדוחה את הבקשה או שמאשרת אותה בכפוף לתנאים מסוימים; ובעל המפעל מעוניין להשיג על החלטה, הוא רשאי להגיש **ערר בפני הרשות המוסמכת**. הרשות המוסמכת יכולה או לקבל את הערר ולתקן את החלטתה, או לדחות את הערר באמצעות הגשת הודעת התנגדות (notice of objection). הודעת התנגדות כאמור ניתנת בדרך כלל על ידי הרשות המנהלית הגבוהה הבאה בהיררכיה המנהלית. זאת למעט אם הרשות הגבוהה הבאה היא רשות מדינתית עליונה או רשות פדרלית עליונה. אלה הם הליכים מקדמיים בפני הרשויות המנהליות שמסתיימים, אפוא, או בהחלטה לקבל את הערר או בדחייתו באמצעות הודעת התנגדות. כנגד הודעת ההתנגדות של הרשות המנהלית, רשאי העורר להגיש תביעה בפני בית המשפט לעניינים מנהליים. אם תביעות נדחתה בבית המשפט, הוא עשוי להיות רשאי להגיש ערעור בפני בית המשפט המנהלי הגבוה יותר.⁵⁴

בגרמניה, היתר סביבתי שניתן לפי חוק בקרת הפליטות הפדרלי ניתן **בדרך כלל לתקופה בלתי מוגבלת**. רק במקרים חריגים, אם המפעיל יגיש בקשה לכך או אם ההיתר ניתן בכפוף לסייג ביטול, יינתן היתר לתקופה מוגבלת.⁵⁵ בהתאם להוראות הדירקטיבה, החוק בגרמניה קובע כי **בתוך 4 שנים מיום פרסום מסקנות ה-BAT**, על הרשות האחראית לוודא שתנאי ההיתר מתאימים למסקנות ושהמתקן עומד בהם, ובמקרה הצורך יש לתקן את תנאי ההיתר.⁵⁶

⁴⁹ General Part of the Environmental Code Act, §30.

⁵⁰ Code of Administrative Court Procedure of 2011.

⁵¹ General Part of the Environmental Code Act, §53(2).

⁵² Industrial Emissions Act, §158.

⁵³ Ibid, §8.

⁵⁴ תשובת עמיתינו מהפרלמנט הגרמני לשאלות הבהרה שהפנינו אליהם, 12 במרץ 2024.

⁵⁵ תשובת הפרלמנט הגרמני לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, 19 בפברואר 2024 (להלן: תשובת הפרלמנט הגרמני).

⁵⁶ Gesetz zum Schutz vor schädlichen Umwelteinwirkungen durch Luftverunreinigungen, Geräusche, Erschütterungen und ähnliche Vorgänge (Bundes-Immissionsschutzgesetz - BImSchG), §52 (בגרמנית).

5. הולנד

על פי החוק בהולנד,⁵⁷ יש למבקש ההיתר (או לבעל עניין אחר) **זכות להגיש הודעת התנגדות** ביחס להחלטת הרשות המוסמכת שנתנה את ההיתר או לא נתנה אותו או ביחס לתנאי ההיתר. הודעת ההתנגדות מוגשת לרשות שנתנה (או לא נתנה) את ההיתר, בין אם זו עירייה, רשות מחוזית או משרד ממשלתי (להלן: הרשות המוסמכת). העילות להגשת הודעת התנגדות יכולות להיות פרוצדורליות או כאלו המתייחסות לקריטריונים למתן ההיתר.

על הרשות המוסמכת למסור את החלטתה ביחס להודעת ההתנגדות בתוך 6 שבועות (או 12 שבועות, אם נדרש ייעוץ של גוף בלתי תלוי).⁵⁸ לאחר מכן ובמידת הצורך, רשאי מי שהגיש את הודעת ההתנגדות לערער על ההחלטה בפני בית המשפט במחוז שבו נמצאת הרשות המוסמכת. לבסוף, ניתן להגיש ערעור לאגף השיפוט המנהלי של מועצת המדינה (The Council of State).⁵⁹ במקרים מסוימים הערעור על החלטת הרשות המוסמכת יכול להיות מוגש ישירות למועצת המדינה.⁶⁰

ההיתרים המשולבים ניתנים לתקופה בלתי מוגבלת,⁶¹ אך הרשות המוסמכת מחויבת לעדכן את ההיתרים וזאת בדומה להוראה שנקבעה בדירקטיבה. בתוך ארבע שנים לאחר שהאיחוד האירופי מפרסם מסמכי ייחוס (reference documents) חדשים לעניין ה-BAT,⁶² הרשות המוסמכת צריכה לבדוק את תקנות ההיתר הסביבתי מול ה-BAT המעודכן שפרסם האיחוד האירופי. אם המתקן אינו עומד במסקנות ה-BAT החדשות, על רשות ההיתרים לעדכן את דרישת ההיתר ועל המתקן לערוך התאמות על מנת לעמוד בדרישות המעודכנות בתוך ארבע שנים. במידת הצורך, הרשות המוסמכת תצטרף להיתר תנאים חדשים שיובילו ליישום טכניקות אחרות מאלו שנקבעו בהיתר המקורי.⁶³

החוק בהולנד מגדיר את המונח BAT בצורה דומה להגדרה הקיימת בדירקטיבה, ומתייחס ל-BAT בלשון רבים (technieken).⁶⁴ הוראות הפליטות התעשייתיות מחייבות חברות שלא להפעיל מתקן לפני שהן קיבלו היתר סביבתי. ההיתר הסביבתי מחויב לעמוד בתנאי ה-BAT העדכניים, אשר נקבעים על ידי האיחוד האירופי.⁶⁵ הרשות המנהלית שנותנת את ההיתר (הרשות המוסמכת) חייבת להביא בחשבון גם מסמכים הולנדים ייעודיים הנוגעים ל-BAT.⁶⁶

⁵⁷ [Dutch General Administrative Law Act of 2013](#), Chapter 6-7.

⁵⁸ [ibid](#), §7:10.

⁵⁹ מועצת המדינה של הולנד היא גוף הממשל שני תפקידים באמצעות שתי חטיבות נפרדות: אגף הייעוץ לממשלה ולפרלמנט בענייני חקיקה וממשל; ואגף השיפוט המנהלי שהוא למעשה בית המשפט המנהלי הכללי הגבוה במדינה. סמכויות מועצת המדינה קבועות בסעיף 73 לחוק ההולנדי. להרחבה ראו: Raad Van State, [The Council of State](#), accessed September 6th 2023.

⁶⁰ תשובת הפרלמנט ההולנדי לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, 31 באוגוסט 2023 (להלן: תשובת הפרלמנט ההולנדי).
⁶¹ שם.

⁶² European IPPC Bureau, [BAT reference documents](#), accessed September 6th 2023.

⁶³ The Environmental Law Regulations, [§9.2](#) (בהולנדית).

⁶⁴ Omgevingswet (2024), [§1.1](#) (בהולנדית).

יצוין שה-Omgevingswet (הקוד הסביבתי) נכנס לתוקף ב-1 בינואר 2024. היתרים עובר לתאריך זה ניתנו לפי תנאי החוק הקודם:

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (2008), [§1.1](#) (בהולנדית).

⁶⁵ תשובת הפרלמנט ההולנדי.

⁶⁶ [Appendix to §9.2](#) of the Environmental Law Regulations: Dutch information documents on BAT.

6. יוון

ביוון, הגופים האמונים על מתן היתרים סביבתיים הינם מנהלות פיתוח הסביבה והתשתיות (directorates for development planning, environment and infrastructure) האזוריות. מנהלות אלו פועלות תחת המשרד לאיכות הסביבה.⁶⁷ על החלטה מנהלית בדבר מתן היתר סביבתי או סירוב למתן היתר סביבתי, יכול אדם שהאינטרסים הלגיטימיים שלו נפגעו בעקבות ההחלטה, **לערור** בפני הרשות המנהלית שקיבלה את ההחלטה בעניין היתר, או בפני הרשות המנהלית האחראית על הרשות שקיבלה את ההחלטה. אם העורר מבקש לתקן עוול שנגרם לו או תיקון מצב בלתי חוקי שנגרם עקב ההחלטה המנהלית, הוא עורר בפני הרשות שקיבלה את ההחלטה; אם העורר מבקש את ביטולה של ההחלטה המנהלית, עליו להגיש את הערר לרשות המנהלית האחראית על זו שקיבלה את ההחלטה.⁶⁸ על החלטה בעניין ערר מנהלי כאמור, ניתן לעתור בפני בית משפט לעניינים מנהליים או בפני מועצת המדינה.⁶⁹

פעילויות אשר עשויה להיות להן השפעה על הסביבה מסווגות לשתי קטגוריות (A ו-B)⁷⁰ ובכדי לבצען יש להגיש בקשה להיתר. החלטה בדבר אישור של תנאים סביבתיים (Decision on Approval of Environmental Terms (DAET)) הינה היתר משולב המגלם בתוכו את הרישיונות הרלוונטיים הישנים (כמו למשל, רישיון סילוק שפכים, היתרי ניהול פסולת מסוכנת או לא מסוכנת, ועוד).⁷¹ החלטות בדבר מתן היתר, כמו גם החלטות אם לחדש, להאריך או לשנות את תוקפו, מתפרסמות באתר אינטרנט מיוחד.⁷² **תוקפו של היתר** הוא ל-15 שנה, כל עוד לא חל שינוי בנתונים שעל בסיסם ניתנה ההחלטה.⁷³ כמו כן, קיימת אפשרות להארכת תוקפו של היתר, בהינתן שימוש של המפעיל במערכות ניהול סביבתיות מסוגים מסוימים, כל עוד הוא בתוקף. כך למשל, מפעיל אשר משתמש ב-EMAS⁷⁴ יכול לקבל הארכה של 6 שנים להיתר; ומפעיל אשר עובד עם מערכת ISO 14001⁷⁵ וכל להאריך את תוקפו של היתר בעוד 4 שנים. הרחבות תוקף כאמור דורשות אישור רלוונטי ואינן ניתנות באופן אוטומטי.

ביוון, על מפעילים מוטלת האחריות להבטיח את הפעלת מתקניהם על פי ה-BAT, כהגדרתו של המונח בדירקטיבה של האיחוד האירופי.⁷⁶ הרשות הסביבתית המוסמכת רשאית להטיל תנאים מחמירים יותר מאלה שהוגדרו כטכניקות הזמינות הטובות ביותר במסקנות ה-BAT זאת לפי החלטת השר האחראי על הגנת הסביבה.⁷⁷

⁶⁷ OECD Library, OECD environmental performance reviews: Greece 2020, [Environmental governance and management](#), accessed February 13th 2024.

⁶⁸ Code of Administrative Procedure (law 2690/1999), §24 (ביוונית).

להרחבה ראו: European Justice, Access to justice in environmental matters, [Greece](#), accessed February 13th 2024.

⁶⁹ תשובת עמיתנו מן הפרלמנט היווני מיום 22 בפברואר 2024.

⁷⁰ פעילויות המסווגות לקטגוריית A הן אלו שעלולות לגרום להשפעות סביבתיות משמעותיות, והן מחולקות לתת-קטגוריה A1 ו-A2. קטגוריה B מסמלת פעילויות המאופיינות בהשפעות מקומיות ובלתי משמעותיות על הסביבה.

⁷¹ תשובת עמיתנו מן הפרלמנט היווני מיום 22 בפברואר 2024.

⁷² ראו פרסומי אישור היתרים סביבתיים באתר (ביוונית): <https://aepo.ypeka.gr/> תאריך כניסה 21 בספטמבר 2023.

⁷³ תשובת הפרלמנט היווני לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, מיום 6 בספטמבר 2023 (להלן: תשובת הפרלמנט היווני).

⁷⁴ ראו לעיל, הערת שוליים 36.

⁷⁵ ראו לעיל, הערת שוליים 37.

⁷⁶ [CMD no. 36060/1155 /E.103](#) (2013), §3 (ביוונית); ראו בהחלטת ממשלה: (ביוונית) §3 (2013).

⁷⁷ תשובת הפרלמנט היווני.

7. נורבגיה

נורבגיה אינה חברה באיחוד האירופי ולכן, ככלל, אין עליה חובה להחיל את כללי הדירקטיבות של האיחוד האירופי. אולם, לעניין חקיקה בעניינים הקשורים באיכות הסביבה, נורבגיה מחילה על עצמה את רוב החקיקה הסביבתית של האיחוד האירופי⁷⁸ וזאת בשל חברותה בגופים אחרים המסדירים את שיתוף הפעולה בין מדינות באירופה.⁷⁹ בנוסף, נורבגיה חברה במרבית האמנות האזוריות והעולמיות העוסקות בתחום הסביבה. לפיכך, שילבה נורבגיה את עקרונות ה-IED בדין המקומי שלה.⁸⁰

מבחינת ההיררכיה המנהלית במדינה, משרד האקלים והסביבה אחראי על נושא זה ברמה הלאומית, יחד עם המנהלות והסוכנויות השונות הפועלות תחתיו. ברמת המחוזות, פועלות מנהלות מדינה בכל אחד מן המחוזות בנורבגיה. למרות שחלק מן הסמכויות הנוגעות להגנה על הסביבה נמצאות בידי הרשויות המקומיות או בידי רשויות המחוז, רישיונות סביבתיים ניתנים בדרך כלל על ידי הסוכנות לאיכות הסביבה (Miljødirektoratet), שהיא גוף הפועל תחת משרד האקלים והסביבה ותפקידו ניהול ההגנה על הטבע בנורבגיה ומניעת זיהום.⁸¹

בניגוד לשאר המדינות הנורדיות, בנורבגיה אין בתי משפט מנהליים עם סמכות שיפוט כללית או ועדות ערעורים סביבתיות. לכן, כל **הערעורים המנהליים בנושאי סביבה** נעשים במסגרת הליכי ערר מנהליים רגילים וניתן להגיש אותם לדרג הבא בהיררכיה המנהלית. כך למשל, על החלטה של רשות עירונית בנושא סביבה, ניתן להגיש ערר בפני מושל המחוז; על החלטת מושל המחוז ניתן להגיש ערר בפני הסוכנות לאיכות הסביבה; ועל החלטת הסוכנות לאיכות הסביבה, ניתן לערור בפני משרד האקלים והסביבה.⁸² ערעור על ההחלטה בערר מנהלי יוגש לבית משפט מחוזי.⁸³

8. ספרד

על פי החוק בספרד, בעלי עניין⁸⁴ המעוניינים להשיג על החלטת רשות מנהלית בנושא מתן היתר סביבתי משולב, צריכים להגיש **ערר** לרשות המנהלית.⁸⁵ על פי הדין הספרדי בעניין הגשת ערר על החלטת רשות מנהלית, את הערר יש להגיש ל"ממונה ההיררכי" על הגורם שקיבל את ההחלטה שכנגדה הוגש הערר, וזאת אם האחרון אינו הגורם הרלוונטי הבכיר ביותר באותה רשות מנהלית. חובה להגיש ערר מנהלי כאמור בטרם פנייה לערכאה שיפוטית. בנוסף, יש אפשרות לפנות באופן ישיר לערעור בפני בית משפט אם המעשה שעליו מערערים סיים את ההליך המנהלי.⁸⁶

⁷⁸ Nordic Co-operation, [Environmental law and procedure in the Nordic countries](#), accessed February 18th 2024.

⁷⁹ נורבגיה חברה ב- [European Free Trade Association](#) (EFTA), וב- [European Economic Area](#) (EEA).

⁸⁰ Nordic Co-operation, *Ibid.*

⁸¹ *Ibid.* Also see: Government.no, [The Norwegian Environment Agency](#), accessed February 18th 2024.

⁸² *Ibid.*, [System for administrative appeal and judicial review](#), and Public Administration Act of 1970, [§28](#).

⁸³ Advokatforeningen (The Norwegian Bar Association), [Administrative System](#), accessed February 19th 2024.

⁸⁴ Real Decreto Legislativo 1/2016, de 16 de diciembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de prevención y control integrados de la contaminación, [§3-19](#) (בספרדית) (Hereinafter: Real Decreto Legislativo 1/2016).

⁸⁵ *Ibid.*, [§25](#).

⁸⁶ Europa Justice, Access to justice in environmental matters, [Spain](#), accessed February 18th 2024.

החוק בספרד מגדיר את המונח **BAT** בצורה דומה להגדרה הקיימת בדירקטיבה, מתייחס למונח בלשון רבים (técnicas),⁸⁷ ואף קובע כי ביחס לקביעת ערכי גבול הפליטה, יש לקחת בחשבון את המידע הנמסר ביחס למסקנות ה-BAT, וזאת מבלי לקבוע שימוש בטכניקה או טכנולוגיה ספציפיים (sin prescribir la utilización de una técnica o tecnología específica).⁸⁸

9. פורטוגל

החל משנת 2015, הוחל בפורטוגל משטר של רישוי סביבתי יחיד (Licenciamento Único de Ambiente - LUA), שמטרתו לשלב בין אפשרות לצמיחה כלכלית יחד עם שמירה על התנהגות סביבתית אחראית.⁸⁹ השיטה היא כינוס כלל הרישיונות הסביבתיים הדרושים לתעשייה תחת היתר יחיד אחד, שבשביל לקבלו מגישים בקשה אחת ומקבלים רישיון אחד (הכולל את כלל ההיתרים הנדרשים) ומשלמים עבורו אגרה רק פעם אחת. הרשויות המנהליות האמונות על ההוצאה לפועל של המשטר הסביבתי החדש של ה-LUA הן הסוכנות הפורטוגלית לסביבה (APA)⁹⁰ וועדות התיאום והפיתוח האזוריות (CCDR).⁹¹

על פי מידע באתר האיחוד האירופי (שאינו מתייחס באופן ספציפי להיתר סביבתי משולב), כאשר גוף מנהלי מקבל החלטה הנוגעת להגנה על הסביבה, והוא אינו נמצא בראש ההיררכיה המנהלית – ניתן תמיד להגיש **ערר** מנהלי לגבי החלטה זו.⁹² כמו כן, כאשר ההשגה הינה על החלטה של גוף התלוי באופן ישיר בממשל המרכזי (כמו למשל ה-APA), הערר המנהלי יוגש למשרד לאיכות הסביבה והאנרגיה.⁹³

הוראות הדירקטיבה האירופית בדבר היתר סביבתי משולב ותנאיו הוטמעו בדין הפורטוגלי בצו ממשלתי.⁹⁴ סעיף 22 לצו קובע את **תקופות התפוגה** המתאימות של ההיתרים השונים (הכלולים בתוך ההיתר הסביבתי היחיד).⁹⁵ אולם, החל משנת 2023 נקבע, גם כן בצו ממשלה,⁹⁶ שחלק מהצעדים לפתרון הבעיה של הסביבה העסקית בפורטוגל, שמקורה בחסמים מוגזמים הקשורים לרישוי פעילויות כלכליות מסוימות, יבוטל הצורך בחידוש הרישיון הסביבתי. הסיבה לכך היא שהמשטר החל בתחום זה כיום כבר נותן מענה לדרישות הניטור והבקרה של פליטות, ומאפשר פעולות מהירות ותובעניות של המנהל הציבורי במקרה הצורך. לפיכך, ככלל, אין עוד צורך בחידוש הרישיון הסביבתי.

⁸⁷ Real Decreto Legislativo 1/2016, [§3-12](#).

⁸⁸ Ibid, [§7-1-a](#).

⁸⁹ [Decreto-Lei n.º 75/2015](#), de 11 de maio (Hereinafter: Decreto-Lei n.º 75/2015).

⁹⁰ ה-APA (Agência Portuguesa do Ambiente) הינה יחידה הפועלת תחת המשרד לאיכות הסביבה, אשר אמון על פיתוח ופיקוח בנוגע למדיניות ציבורית לאיכות סביבה ופיתוח בר-קיימא, ובין היתר אחראי על תחום הרישוי הסביבתי היחיד (Single Environmental Licensing (LUA), ראו:

Portuguese Environment Agency (APA), [About us](#), accessed February 18th 2024.

⁹¹ Decreto-Lei n.º 75/2015, [§5](#).

⁹² Europe Justice, Access to justice in environmental matters, [Portugal](#), accessed February 18th 2024.

⁹³ Europe Justice, Access to justice in environmental matters, [Portugal](#).

⁹⁴ [Executive-Law n.º 127/2013](#), of 30 August 2013 (בפורטוגזית).

⁹⁵ Ibid, [§22](#).

⁹⁶ [Executive-Law n.º 11/2023](#), of 10 February 2023 (בפורטוגזית).

עם זאת, הצורך בחידוש הרישיון הסביבתי קיים כאשר חלים שינויים מהותיים במתקן התעשייתי, או כאשר יש צורך בעדכון הרישיון הסביבתי בעקבות התפתחות ה-BAT או במקרים אחרים שנקבעו בחוק, לצרכי הגנת הסביבה.⁹⁷ הצו המחיל את הדירקטיבה בדין הפורטוגלי קובע **הוראות הנוגעות ל-BAT**. הוא קובע את חובתו הכללית של מפעיל מתקן לנקוט באמצעי מניעה מתאימים למאבק בזיהום, במיוחד באמצעות שימוש ב-BAT.⁹⁸ הצו מגדיר BAT בהגדרה הדומה לזו שבדירקטיבה האירופית;⁹⁹ את הכללים הטכניים החלים על המתקנים אשר פעילותם מבוססת על ה-BAT ומתעכדנים בהתאם להתפתחות ה-BAT ופרסום מסקנות ה-BAT,¹⁰⁰ מבלי לכפות שימוש בטכניקה אחת ספציפית.¹⁰¹

10. פינלנד

היתר מאוחד (unified permit) בפינלנד ניתן לפי החוק לתיאום הליכי היתרים סביבתיים מסוימים (Act on the Coordination of Certain Environmental Permit Procedures)¹⁰² והוא חל על היתרים הניתנים לפי כמה חוקים שונים.¹⁰³ מטרת ההיתר המאוחד היא לתאם בין הליכי הוצאת ההיתרים השונים כך שהם יבוצעו בו זמנית.¹⁰⁴ לפי החוק לתיאום הליכי היתרים סביבתיים מסוימים, הרשות המתאמת בהיתרים לפי חוק הגנת הסביבה (Environmental Protection Act) או חוק המים היא הסוכנות האיזורית למינהל המדינה (Regional State Administrative Agency), ובשאר המקרים הרשות המתאמת היא הרשות העירונית להגנת הסביבה (Municipal Environmental Protection Authority).¹⁰⁵ יש לציין ולהדגיש, שהסמכות לקבל החלטות בנוגע להיתרים השונים נתונה בידי הרשות שנקבעה בחוק הרלוונטי לכל סוג של היתר. כלומר, שמשמעות ההיתר המאוחד היא שההחלטות בנוגע להליכי ההיתר נעשות בתיאום וניתנות בו זמנית ועל כן ההליך כולו יעיל יותר. עם זאת, אין הכוונה שניתן היתר אחד ביחס לסוגים שונים של נושאים הדורשים היתר, אלא שכל ההיתרים הדרושים למתקן, מפעל או מבקש היתר, ניתנים בתיאום הרשות המתאמת (כפי שפורט לעיל), ועדיין על כל היתר לעמוד בתנאים שנקבעו בחוק הרלוונטי לגביו.¹⁰⁶

כאמור, בפינלנד קיימים מסלולים שונים לעניין הסדרת היתרי פליטה מזהמים ממתקני תעשייה, בהתאם לסוג ההיתר המבוקש.¹⁰⁷ באשר לסוגיית ה**הליכי ההשגה** על בקשה להיתר, בניגוד להליכים מנהליים אחרים, לא ניתנת

⁹⁷ Ibid, [Diploma](#).

⁹⁸ the Executive-Law n.º 127/2013, [§7](#).

⁹⁹ Ibid, [§31](#).

¹⁰⁰ Ibid, [§8](#).

¹⁰¹ Ibid, [§30-3](#) and [§41-9](#).

¹⁰² [Act on the Coordination of Certain Environmental Permit Procedures](#) (764/2019, Laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta) (זמין בפינית ובשבדית).

¹⁰³ Environmental Protection Act (527/2014), the Water Act (587/2011), the Land Extraction Act (555/1981), the Mining Act (621/2011), the Nature Conservation Act (9/2023), the Land Use and Building Act (132/1999), and the Act on the Safety of Handling of Dangerous Chemicals and Explosives (390/2005).

¹⁰⁴ תשובת הפרלמנט הפיני לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, מיום 8 בספטמבר 2023 (להלן: תשובת הפרלמנט הפיני).

¹⁰⁵ Act on the Coordination of Certain Environmental Permit Procedures of 2019, [§5](#).

¹⁰⁶ תשובת הפרלמנט הפיני.

¹⁰⁷ תשובת הפרלמנט הפיני.

אפשרות לערעור מנהלי בפני הרשות המנהלית שקיבלה את החלטה בדבר בקשת ההיתר. המסלול להשגה על החלטה מעין זו הינו באמצעות הגשת ערעור לבית משפט לעניינים מנהליים בלבד.¹⁰⁸ כך, על החלטה של רשות הסחר¹⁰⁹ בעניין היתר שניתן לפי חוק המסחר בפליטות (Emissions Trading Act), בהתאם לנוסח החוק שהיה בתוקף עד ל-1 בינואר 2024,¹¹⁰ ניתן היה לערער בפני בית משפט לעניינים מנהליים, בהתאם לחוק סדר הדין המנהלי,¹¹¹ ובית המשפט נדרש לדון בערעור כעניין דחוף.¹¹² גם על החלטה בעניין מתן היתר לפי החוק להוצאת אדמה (Land Extraction Act) ניתן לערער בפני בית המשפט המחוזי לעניינים מנהליים.¹¹³ על החלטה בעניין היתר שניתן לפי חוק הגנת הסביבה¹¹⁴ (היתר הנדרש בכל פעילות תעשייתית העלולה לגרום לזיהום סביבתי או לייצור פסולת וכן לפעולות של טיהור שפכים) ניתן לערער רק בפני בית המשפט לעניינים מנהליים בעיר ואסה (Vaasa),¹¹⁵ ובהתאם לחוק סדר הדין המנהלי. על החלטה של בית המשפט לעניינים מנהליים בעניין היתר לפי כל אחד מהחוקים שנידונו לעיל ניתן לערער פעם נוספת, ברשות, בפני בית המשפט המנהלי העליון של פינלנד.¹¹⁶

גם **אורך תוקפו של ההיתר תלוי בחוק הספציפי שמכוחו הוא ניתן**. כך למשל, היתר לפי חוק המסחר בפליטות (כאמור, בהתאם לחוק כפי שהיה בתוקף עד ליום 1 בינואר 2024) ניתן ככלל לתקופה שבין השנים 2021-2030 (גם תקופה זו נחלקה לשתי בקשות שהיה צורך להגיש – בקשה להיתר לשנים 2021-2025, ובקשה להיתר לשנים 2026-2030).¹¹⁷ היתר סביבתי שניתן לפי חוק הגנת הסביבה תקף עד להודעה חדשה. עם זאת, ניתן להגדיר תוקף מוגבל בזמן להיתר בדרך של בקשה שהוגשה על-ידי המפעיל, או אם יש לכך סיבה חשובה הנוגעת למאפיינים המיוחדים של הפעילות, או אם יש חידוש בטכניקה או בשיטות שבהן משתמשים בהפעלת המתקן או אם הסיבה נוגעת לקושי להעריך את ההשפעות המזיקות של הפעילות.¹¹⁸ לגבי היתר רעלים, שניתן לפי חוק הבטיחות בטיפול בכימיקלים וחומרי נפץ מסוכנים (Act on the Safety of Handling of Dangerous Chemicals and Explosives), למרות שההיתר כשלעצמו תקף עד להודעה חדשה, תוקפו תלוי בביקורות הקבועות והשיטתיות המבוצעות בידי הסוכנות הפינית

¹⁰⁸ תשובת הפרלמנט הפיני לבקשת הבהרה מטעמנו, 14 בפברואר 2024.

¹⁰⁹ רשות הסחר של פינלנד (Trading authority) היא הרשות המנהלית המעניקה למתקנים היתר לפי חוק המסחר בפליטות.

¹¹⁰ [Emissions Trading Act of 2011](#) (Päästökauppalaki) (זמין בפניית ובשבדית).

יש לציין שחוק המסחר בפליטות של פינלנד שאליו התייחסנו במסמך זה בוטל ביום 1.1.24 והוחלף בחוק חדש. חוק המסחר בפליטות מסדיר את עניין הפליטות של פחמן דו-חמצני ממתקנים מסוימים, בהיבט של כמות הפחמן הדו-חמצני או גז החממה שהמתקן פולט בשנה, ומאפשר בתנאים מסוימים מכירה של ההיתר. להרחבה על חוק המסחר בפליטות בפינלנד ראו: צח בן יהודה וגלעד נוח, [התמודדות בחקיקה עם משבר האקלים](#), הכנסת, הלשכה המשפטית (תחום חקיקה ומחקר משפטי), 17 ביוני 2021, עמ' 26-29.

¹¹¹ [Administrative Judicial Procedure Act of 2019](#).

¹¹² Emissions Trading Act, §75.

¹¹³ [Land Extraction Act of 1981](#), §20.

¹¹⁴ [Environmental Protection Act of 2014](#).

¹¹⁵ [Environmental Protection Act](#), §190.

¹¹⁶ [Administrative Judicial Procedure Act](#), §§106-107.

בית המשפט המנהלי העליון של פינלנד הוא הערכאה הגבוהה ביותר במדינה למשפט מנהלי, והוא אחד משני בתי המשפט העליונים במדינה. ראו: [Supreme Court](#), accessed September 18th 2023.

¹¹⁷ Emissions Trading Act, §35e.

¹¹⁸ [Environmental Protection Act](#), §87.

לבטיחות וכימיקלים¹¹⁹, שלפיהן ייקבע אם המתקן עומד בתנאי ההיתר.¹²⁰ היתר למיצוי משאבים לפי החוק להוצאת אדמה ניתן לתקופה קצובה שאינה עולה על 10 שנים בכל פעם (במקרים מיוחדים עד 15 שנים, ולעניין היתר לחציבה בסלע ל-20 שנה).¹²¹

חוק הגנת הסביבה של פינלנד מגדיר את **הטכניקות הזמינות הטובות ביותר (BAT)** כך: שיטות ייצור וטיפול (methods of production and treatment) יעילות ומתקדמות ככל האפשר, ישימות מבחינה טכנית וכלכלית, אשר דרך השימוש בהן מתוכננת, נבנית, מתוחזקת, מופעלת ומושבתת כך שניתן למנוע או לצמצם את הזיהום הנגרם מפעילותן; טכניקות ישימות מבחינה טכנית וכלכלית הזמינות לשימוש כללי וניתן ליישם אותן בעלות סבירה על הפעולה הנידונה.¹²² סעיפים נוספים בחוק זה קובעים הוראות שונות המחייבות את מפעילי המתקנים להשתמש בטכניקות הזמינות הטובות ביותר ואת אופן השימוש בהן.¹²³ סעיף נוסף בחוק זה קובע את הקריטריונים שבאמצעותם מעריכים את הטכניקות הזמינות הטובות ביותר.¹²⁴ יצוין שהחוק קובע שאין חובה על המפעיל להשתמש בטכניקה ספציפית אחת,¹²⁵ כפי שגם צוין בתשובת הפרלמנט הפיני לפנייתנו.¹²⁶

11. שבדיה

בשבדיה, פעילות שעלולה להשפיע לרעה על הסביבה מסווגת כ"מסוכנת לסביבה" (environmentally hazardous) והיא כוללת כל שימוש בקרקע, מבנים או מתקנים אשר עלול לגרום לפליטות לקרקע, למים ולאוויר או לגרום אי נוחות אחרת לבריאות האדם או לסביבה.¹²⁷ פעילות בתחומים מסוימים, אשר מסכנים את הסביבה, מחייבת הודעה או רישוי על פי הקוד הסביבתי של שבדיה.¹²⁸

חובת הרישוי, בהתאם לקוד הסביבתי השבדי, אשר חלה עם הקמת המתקן, תלויה בסוגי הפעילויות שיבוצעו בו ובהשפעות שיהיו לו על הסביבה. הפעילויות המסוכנות לסביבה מסווגות לארבע רמות (A, B, C, U) בהתאם להיקף ההשפעה הסביבתית שלהן. סיווג הפעילות יקבע האם הפעילות דורשת רישוי, איזו רשות תעניק אותו וכיצד ניתן **לערער על הרישוי**¹²⁹ כפי שיפורט להלן:

¹¹⁹ הסוכנות הפינית לבטיחות וכימיקלים (The Finnish Safety and Chemicals Agency) היא הרשות המוסמכות להעניק היתר זה.

¹²⁰ [Act on the Safety of Handling of Dangerous Chemicals and Explosives](#) (390/2005, Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta) (זמין בפינית ובשבדית), §§23, 23a and 26a.

¹²¹ [Land Extraction Act](#), §10.

¹²² [Environmental Protection Act](#), §5(7).

¹²³ Ibid, §§8, 52, and Chapter 7.

¹²⁴ Ibid, §53.

¹²⁵ Ibid, §52. " Permit regulations concerning emission limit values and the prevention and limitation of emissions shall be based on the best available techniques. The permit regulations, however, shall not oblige the operator to apply only one specific technique".

¹²⁶ תשובת הפרלמנט הפיני.

¹²⁷ תשובת הפרלמנט השבדי לפנייתנו באמצעות ה-ECPRD, פנייה מספר 5549, 15 בספטמבר 2023 (להלן: תשובת הפרלמנט השבדי).

¹²⁸ [Swedish Environmental Code of 2000 \(updated in may 17th 2015\)](#), Chapter 9 (Hereinafter: The Swedish Code).

¹²⁹ ככלל, **ערעורים מנהליים בנושאי איכות הסביבה בשבדיה** מתנהלים במסלול שמתחיל בערר לרשות העירונית; הרמה מעל הרשות העירונית היא ערר למועצת המנהלים של המחוז; השלב הבא הוא ערעור לבית המשפט לקרקע וסביבה; ועל החלטתו ניתן להגיש ערעור

פעילות ברמת סיווג A היא פעילות בעלת השפעה סביבתית משמעותית. עבור פעילות בסיווג זה נדרש רישיון שניתן על ידי בית המשפט לקרקע וסביבה (Land and Environment Court) באזור שבו נמצא המתקן. על החלטות בתי המשפט לקרקע וסביבה ניתן לערער בפני בית המשפט לערעורים בענייני קרקע וסביבה; ועל החלטות ערכאת הערעור האמורה ניתן לערער בפני בית המשפט העליון של שבדיה.¹³⁰

פעילות ברמת סיווג B היא פעילות שמסכנת את הסביבה ברמה פחותה מזו של פעילות ברמה A, והיא דורשת רישיון מאחת ממשלחות הערכת הסביבה (Delegation Environmental Assessment) הפועלות תחת המועצה המנהלית של המחוז¹³¹ (County Administrative Board).¹³² קיימות 12 משלחות להערכת הסביבה הפועלות במחוזות השונים, ועל החלטות ניתן לערער בפני בית המשפט לקרקע וסביבה.¹³³

פעילויות ברמת סיווג C הן אלו שסווגו כפחות מסוכנות לסביבה מרמות A ו-B והפעלתן אינה דורשת רישוי, אלא רק הודעה לרשות הפיקוח (בדרך כלל העירייה).

לבסוף, פעילויות ברמת סיווג U הן אלה שמסוכנות לסביבה ברמה הפחותה ביותר והן אינן דורשות רישוי או הודעה, אך קיום הפעילות חייב להיעשות בכפוף להוראות הקוד הסביבתי.¹³⁴

לפי הקוד הסביבתי, ניתן לתת היתרים לפעילויות שעלולות לסכן את הסביבה לתקופת זמן בלתי מוגבלת, אך ייתכנו מקרים שבהם תקופת ההיתר תוגבל בזמן, והממשלה רשאית לקבוע כללים נוספים בקשר להגבלת

לבית המשפט לערעורים בענייני קרקע וסביבה. הקביעה לאן יוגש ערר מינהלי משתנה ממקרה למקרה בהתאם לרמה שבה התקבלה ההחלטה נשוא הערר. ערר בעניין היתר סביבתי משולב מסוג פעילות B-A יוגש בכל מקרה ישר לבית משפט לקרקע וסביבה, כפי שיבואר להלן. להרחבה ראו: Nordic Co-operation, [Environmental law and procedure in the Nordic countries](#), Accessed February 14th 2024.

¹³⁰ בשבדיה פועלים חמישה בתי משפט אזוריים כבתי משפט לקרקע וסביבה, ובית המשפט לערעורים ב-Svea הוא בית המשפט העליון לערעורים בנושא הסביבה. תפקידם הוא לדון בעתירות הנוגעות לשמירה על הסביבה, טבע, בנייה, הריסה, תכנון, חלוקת קרקעות, הפקעות ועוד. ראו:

European Justice, National specialised courts – Sweden, [Land and Environment Courts](#), accessed September 26th 2023 - וגם [The Swedish Code](#), Chapter 20, §1.

¹³¹ המועצה המנהלית של המחוז היא רשות ממשלתית הקיימת בכל אחד ממחוזות שבדיה והיא מנהלת על-ידי מושל המחוז. תפקידה הוא לוודא שהחלטות הפרלמנט והממשלה מיושמות במחוז; היא מתאמת את פעולות הממשלה במחוז; ומקשרת בין תושבי המחוז והרשויות המוניציפליות ובין הממשלה, הפרלמנט והרשויות המרכזיות. ראו:

Lansstyrelsen Stockholm, [On the County Administrative Board](#), accessed February 14th 2024.

¹³² Government services for businesses, [Permission of environmentally hazardous activities](#), B-activities, accessed September 26th 2023.

¹³³ תשובת הפרלמנט השבדי, ובנוסף ראו:

Lansstyrelsen Stockholm, [Assessment of environmentally hazardous activities](#), accessed February 14th 2024.

¹³⁴ The County Administrative Board of Skåne, [Assessment of Environmentally Hazardous Activities](#) (2019), pp. 4-5.

הזמן בהיתרים השונים.¹³⁵ על פי תשובת עמיתינו מן הפרלמנט השבדי, מאז כניסתו של הקוד לתוקף בשנת 2000, משך ההיתר נקבע תמיד בהתאם לנסיבות הספציפיות בכל מקרה ומקרה.¹³⁶

הקוד הסביבתי קובע כי יש להשתמש בפעילויות לפי חוק זה **בטכנולוגיה הטובה ביותר האפשרית** (best possible technology),¹³⁷ **אלא אם כן היישום שלה אינו סביר.**¹³⁸ על פי תשובת עמיתינו מן הפרלמנט השבדי, הגדרות ה-BAT בדירקטיבה של האיחוד האירופי משמשות בשבדיה כתקן מינימלי. כלומר, דרישת השימוש בשבדיה בטכנולוגיה הטובה ביותר האפשרית (best possible technology) מחמירה יותר מזו של הדירקטיבה האירופית (best available techniques – הטכניקות הזמינות הטובות ביותר).¹³⁹ מתשובתם ניתן להבין כי בשבדיה אכן **יש דרישה ליישום של טכנולוגיה ספציפית** (כאמור, כל עוד היישום סביר), אך זו היא דרישה מחמירה ביחס לזו הקבועה בדירקטיבה של האיחוד האירופי.

¹³⁵ [The Swedish Code](#), Chapter 16, §2. "Permits, approvals or exemptions granted pursuant to this Code or to rules issued in pursuance thereof may be valid for a limited period. The Government may issue further rules concerning such time limits".

¹³⁶ תשובת הפרלמנט השבדי.

¹³⁷ [The Swedish Code](#), Chapter 2, §3.

¹³⁸ Ibid, §7.

¹³⁹ תשובת הפרלמנט השבדי.